

УДК 338.4

DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-2-5>

РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ У РОЗВИТКУ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ

А. В. КОСС

аспірант,

Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку
Національної академії наук України

Анотація. Молочна галузь є важливою складовою агропромислового комплексу України, що забезпечує продовольчу безпеку та розвиток сільських територій. **Мета дослідження** полягає у вивченні ролі державної політики у формуванні конкурентоспроможності молочної продукції. **Методика дослідження** включає аналіз державних інструментів підтримки, таких як фінансові субсидії, податкові стимули та грантові програми. **Результати** показують, що державна підтримка сприяє модернізації виробництва, підвищенню якості продукції та розширенню експортних можливостей. **Практична значущість** полягає у рекомендаціях для оптимізації державної політики, залучення іноземних інвестицій та розширення програм підтримки малих і середніх виробників, що можуть бути корисними для державних органів, аграрних асоціацій та підприємств галузі.

Ключові слова: молочна галузь, державна підтримка, фінансова допомога, міжнародні стандарти, експорт, конкурентоспроможність, інвестиції, модернізація.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Розвиток молочної галузі в Україні є критично важливим для забезпечення продовольчої безпеки, економічної стабільності та соціального добробуту населення. Молочна продукція займає значну частину раціону українців, а також є важливим експортним товаром. Однак галузь стикається з численними викликами, такими як конкуренція з імпортом, старіння технологій, фінансові труднощі та екологічні виклики. Зростаюча конкуренція з імпортованими молочними продуктами, які часто мають нижчу ціну, ставить під загрозу місцевих виробників. Багато з них не мають доступу до сучасних технологій, що знижує якість продукції. Нестабільність ринку та недостатнє фінансування обмежують можливості інвестицій у модернізацію виробництва, а також виникає потреба в адаптації до змін клімату та екологічних норм.

Державна підтримка відіграє ключову роль у подоланні цих викликів і забезпеченні сталого розвитку молочної галузі. Основні аспекти державної підтримки включають фінансування та дотації, які забезпечують фінансову підтримку для фермерів і кооперативів, допомагаючи модернізувати виробництво та покращити якість продукції. Проведення навчальних програм для виробників щодо нових технологій, методів ведення бізнесу та управління також є важливим напрямом. Впровадження законодавчих ініціатив, які сприяють розвитку молочної галузі, таких як зниження податків для виробників молока або спрощення процедур сертифікації, може суттєво поліпшити ситуацію.

Крім того, підтримка наукових досліджень у сфері агрономії, ветеринарії та технологій переробки молока сприяє впровадженню інновацій. Розробка програм, які стимулюють експорт молочних продуктів, допомагає розширити ринки збуту для українських виробників. Таким чином, державна підтримка є необхідною умовою для вирішення існуючих проблем у молочній галузі та сприяє її сталому розвитку. Це, у свою чергу, має позитивний вплив на економіку країни, соціальну стабільність та добробут населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Державна підтримка відіграє ключову роль у розвитку молочної галузі, забезпечуючи стабільність та конкурентоспроможність цього сектора. Аналіз останніх публікацій українських дослідників дозволяє виділити основні аспекти та рекомендації щодо покращення державної підтримки в цій сфері.

Тулуш Л.Д. та Радченко О.Д. проаналізували сучасний стан державної підтримки молочної галузі, підкресливши необхідність вдосконалення бюджетних програм для забезпечення ефективного фінансування тваринництва [23].

У дослідженні Сенишина О.С. та Дзюбенко Н. О. проаналізовано стан виробництва, реалізації, споживання молока й молочної продукції. Запропоновані заходи щодо покращення ситуації в галузі [22, с. 189-197].

У роботі Фенц У.О. аналізується структура та сучасний стан ринку молочної продукції в Україні, зокрема роль державної підтримки у розвитку галузі [26, с. 15].

У статті Михайленко О.В. досліджуються сучасні тенденції розвитку молочної промис-

ловості України та підкреслюється важливість державних дотацій і субсидій для підтримки галузі [14, с. 197].

У дослідженні Будзак В., Будзак О. аналізується експортний потенціал молочної галузі України та роль державної підтримки у стимулюванні експорту молочної продукції [6, с. 45].

У статті, опублікованій на порталі «Інфагро», розглядається вплив експорту на розвиток молочної галузі України та підкреслюється необхідність державної підтримки для забезпечення стабільності експорту [16].

Ці дослідження підкреслюють важливість державної підтримки для розвитку молочної галузі України, зокрема через фінансові дотації, впровадження міжнародних стандартів та стимулювання експорту.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у всебічному аналізі та оцінці сучасного стану молочної галузі в Україні з акцентом на ключові проблеми, інноваційні технології, екологічні аспекти та соціально-економічний вплив. Основні завдання, які ставляться для досягнення цієї мети, включають:

- визначити основні виклики та проблеми, з якими стикаються виробники молока в Україні;
- дослідити новітні технології, що використовуються в молочному виробництві, та їх вплив на продуктивність і якість продукції;
- вивчити екологічні наслідки молочного виробництва та запропонувати шляхи їх мінімізації;
- порівняти українську молочну галузь з міжнародним досвідом, виявити сильні та слабкі сторони;
- оцінити роль молочних кооперативів у розвитку сільських територій та їх внесок у соціально-економічний розвиток;
- сформулювати практичні рекомендації для державних органів, виробників та науковців щодо покращення ситуації в молочній галузі.

Таким чином, мета статті полягає у створенні цілісної картини молочної галузі в Україні, що дозволить виявити ключові проблеми та можливості для її розвитку, а також надати рекомендації для зацікавлених сторін.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Враховуючи сучасні глобальні та внутрішні економічні реалії, ефективна політика підтримки молочної галузі може стати одним із ключових факторів відновлення економіки України, забезпечення продовольчої безпеки та зміцнення позицій країни як важливого гравця на міжнародному ринку молочної продукції.

Молочна галузь є одним із стратегічно важливих секторів агропромислового комплексу України, що відіграє значну роль у забезпеченні

продовольчої безпеки, створенні робочих місць та формуванні експортного потенціалу. Однак розвиток цієї галузі значною мірою залежить від державної підтримки, оскільки підприємства молочного сектору стикаються з численними викликами, такими як високі витрати на виробництво, необхідність відповідності міжнародним стандартам, нестача інвестицій та конкурентний тиск на глобальному ринку [3].

У розвинених країнах світу держава активно підтримує молочну галузь, забезпечуючи виробників фінансовими субсидіями, податковими пільгами, компенсаціями на модернізацію підприємств [12] та грантами для адаптації до міжнародних стандартів [19].

Державна підтримка відіграє критично важливу роль у забезпеченні стійкого розвитку молочної галузі, сприяючи її модернізації, підвищенню ефективності виробництва, інтеграції в міжнародні ринки та розвитку сільських територій [15].

Одним із ключових напрямів державної політики є фінансова підтримка виробників молочної продукції. Українські молочні ферми та переробні підприємства потребують значних інвестицій у модернізацію виробництва, оновлення обладнання та впровадження інноваційних технологій [13].

Основними механізмами фінансової підтримки з боку держави є:

- державні субсидії та дотації – часткова компенсація витрат на виробництво молока, закупівлю кормів та ветеринарне обслуговування;
- кредити під пільгові відсоткові ставки – програми кредитування для агропідприємств, що дозволяють отримувати кошти на розвиток молочних ферм за зниженими відсотковими ставками [9];
- гранти для малих і середніх виробників, що надаються як урядом України, так і міжнародними організаціями (ЄС, USAID, Світовий банк) [5];
- компенсація витрат на закупівлю сільськогосподарської техніки – фінансова допомога для оновлення технічного парку молочних підприємств.

Реалізація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [24] створює нові можливості для експорту української молочної продукції, але також вимагає приведення технологічних процесів у відповідність до жорстких європейських вимог. Водночас міжнародні ринки відкривають перспективи для інвестицій у молочний сектор, що може сприяти його динамічному розвитку [3].

Однак геополітична ситуація, пов'язана з війною, змінила економічну реальність галузі. Блокування деяких традиційних ринків (Росія, Білорусь) змусило українських виробників

шукати нові експортні напрями, зокрема у країнах Близького Сходу, Південно-Східної Азії та Африки.

У цьому контексті державна підтримка стає критично важливою, оскільки:

- забезпечує стабільність галузі в умовах військових ризиків [15];
- сприяє відновленню виробничих потужностей та створенню нових підприємств у регіонах, що постраждали від війни [5];
- дозволяє українським виробникам бути конкурентоспроможними у світі, завдяки компенсаціям та субсидіям на експорт [12].

Для успішного експорту української молочної продукції на світові ринки підприємства повинні відповідати міжнародним стандартам якості, таким як HACCP, ISO 22000 та Global G.A.P. Підтримка відповідності цим стандартам є ключовим фактором, що забезпечує конкурентоспроможність продукції і відкриває доступ до нових ринків.

Державна політика спрямована на сприяння адаптації підприємств до міжнародних норм шляхом:

- компенсації витрат на сертифікацію продукції – надання фінансової допомоги для отримання сертифікатів, що дозволяють експортувати молочні продукти в ЄС, США, Китай та інші країни [18];
- освітніх програм та тренінгів для молочних виробників – проведення навчань щодо новітніх методів контролю якості, ветеринарного нагляду та дотримання стандартів безпеки харчових продуктів;
- гармонізації українського законодавства із законодавством ЄС – приведення нормативно-правової бази у відповідність до європейських стандартів.

Завдяки цим заходам зросла кількість сертифікованих українських виробників, що відкриває перед ними можливості для виходу на міжнародні ринки.

Молочна продукція України має значний експортний потенціал, проте її частка на світовому ринку залишається відносно низькою через труднощі із сертифікацією, логістикою та маркетинговими стратегіями [21].

Державна підтримка сприяє збільшенню експорту молочної продукції шляхом підписання торговельних угод з країнами ЄС, Близького Сходу, Азії та Африки [19]. Крім того, фінансування участі українських виробників у міжнародних виставках, таких як SIAL (Франція), Anuga (Німеччина) та Gulfood (OAE), також відіграє важливу роль [3].

Розвиток логістичної інфраструктури, зокрема вдосконалення системи зберігання та транспортування молочної продукції, забезпечує її

довший термін зберігання та конкурентоспроможність [8]. Окрім цього, створення експортних кредитних агентств, які надають фінансову допомогу виробникам для покриття витрат, пов'язаних з виходом на міжнародні ринки, є ще одним важливим кроком [11].

За даними Державної служби статистики України (2023) [10], експорт молочної продукції зріс на 18% завдяки державним програмам стимулювання експорту.

Ефективний розвиток молочного сектору неможливий без державного регулювання та створення сприятливого законодавчого середовища [12].

Основними напрямками державної політики у сфері законодавчої підтримки є:

- реформування системи оподаткування аграрного сектору для зниження податкового навантаження на молочні підприємства;
- державний контроль якості продукції, що передбачає посилення ветеринарного нагляду та перевірки молочної сировини;
- регулювання цін на молочну продукцію шляхом запровадження механізмів субсидування для забезпечення стабільного рівня цін як для виробників, так і для споживачів;
- підтримка молочних кооперативів та сприяння їхній інтеграції в агропромислові кластери, що дозволяє зменшити витрати та підвищити продуктивність виробництва [7].

Попри значний потенціал, розвиток молочної галузі України стримується рядом проблем. Зокрема, зростання собівартості виробництва через подорожчання енергоносіїв, кормів, логістики та ветеринарного обслуговування [13] ускладнює фінансову стабільність підприємств. Технічна застарілість обладнання та недостатня модернізація обмежують конкурентоспроможність продукції на міжнародному ринку [5]. Крім того, низький рівень відповідності міжнародним стандартам, таким як HACCP, ISO 22000 та Global G.A.P., ускладнює доступ до ринків ЄС, США та країн Азії [21].

Кадровий дефіцит у галузі, що виник внаслідок скорочення спеціалізованих навчальних програм та відтоку молоді із сільських територій, також є серйозною перешкодою [20]. Обмежений доступ до фінансування ускладнює інвестування у нові технології, екологічні проекти та цифровізацію виробництва [9]. Військові дії та економічна нестабільність призвели до руйнування виробничих потужностей, втрати частини ринків та виникнення логістичних проблем [18].

Ці виклики вимагають посилення державної підтримки з метою стабілізації ситуації в галузі, адаптації виробників до нових ринкових умов та зміцнення позицій України як надійного постачальника молочної продукції на міжнародному рівні.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Державна підтримка молочної галузі України є стратегічно важливим інструментом для забезпечення її сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності та інтеграції у глобальні ланцюги доданої вартості. Молочний сектор відіграє ключову роль у структурі агропромислового комплексу країни, сприяючи економічному зростанню, продовольчій безпеці, розвитку сільських територій та створенню робочих місць. Розвиток галузі неможливий без комплексної державної підтримки, яка дозволяє підприємствам адаптуватися до сучасних викликів, таких як зростання виробничих витрат, нестача кваліфікованих кадрів, відповідність міжнародним стандартам та обмежений доступ до фінансування.

Основні механізми державної підтримки включають фінансову допомогу у вигляді субсидій, дотацій та пільгових кредитів, що сприяє технологічному оновленню підприємств та розвитку малого і середнього бізнесу. Інвестиції у модернізацію та цифровізацію виробництва підвищують продуктивність і якість молочної продукції. Компенсація витрат на сертифікацію та відповідність міжнародним стандартам, таким як HACCP, ISO 22000 і Global G.A.P., відкриває доступ до ринків ЄС, США та інших країн. Розвиток експортної стратегії та підтримка інтеграції у міжнародні ринки сприяють диверсифікації торговельних партнерів та зменшенню залежності від окремих ринків. Завдяки цим заходам спостерігається зростання експортного потенціалу молочної продукції та збільшення частки українських виробників, які можуть конкурувати на світовому ринку.

Конкурентоспроможність молочної продукції значною мірою залежить від її якості, собівартості, рівня технологічного розвитку та здатності адаптуватися до змін у глобальній торгівлі. У контексті інтеграції України в міжнародну економіку державна підтримка дозволяє модернізувати виробничі потужності, що підвищує ефективність виробництва, зменшує енергозатрати та мінімізує відходи. Вона також посилює контроль якості молочних продуктів відповідно до міжнародних стандартів, що підвищує довіру споживачів та покращує імідж українських брендів за кордоном. Державна підтримка сприяє виходу на нові ринки та диверсифікації географії експорту, а також знижує вплив кризових явищ на сектор, допомага-

ючи виробникам уникати серйозних фінансових потрясінь у періоди нестабільності.

Війна, розв'язана РФ, суттєво вплинула на молочну галузь України, призвівши до втрати частини виробничих потужностей, скорочення обсягів експорту, порушення логістичних ланцюгів та зменшення внутрішнього попиту. У цих умовах державна підтримка стала вирішальним фактором у збереженні стабільності галузі, включаючи компенсаційні виплати підприємствам, які постраждали від бойових дій, фінансування програм релокації виробничих потужностей у безпечні регіони, розвиток альтернативних логістичних маршрутів для експорту молочної продукції та посилення міжнародної співпраці для залучення інвестицій у післявоєнне відновлення галузі.

Незважаючи на позитивні результати державної підтримки, перед молочною галуззю України стоять численні виклики, такі як висока собівартість виробництва, недостатній рівень технологічного оновлення, обмежений доступ до фінансування, потреба в екологізації виробництва та необхідність створення програм підтримки малих і середніх виробників. Для подолання цих викликів потрібно розширити фінансування державних програм, створити механізми довгострокового кредитування під низькі відсотки, сприяти розвитку молочних кооперативів, посилити роль держави у розвитку експортної політики та розширити співпрацю з міжнародними партнерами.

Отже, державна підтримка відіграє ключову роль у розвитку молочної галузі України, сприяючи її стабільності, модернізації та інтеграції у світові ринки. Завдяки ефективному державному регулюванню молочний сектор може посилити внутрішнє виробництво та якість продукції, стати більш конкурентоспроможним на глобальному рівні та забезпечити стабільне економічне зростання регіонів, що спеціалізуються на виробництві молока. Для досягнення цих цілей необхідно оптимізувати механізми фінансування та податкової політики у молочному секторі, розширити державні та міжнародні програми підтримки інновацій та модернізації, а також забезпечити активну участь України у міжнародних торговельних організаціях для просування молочної продукції на світових ринках. Таким чином, ефективна державна політика підтримки молочного сектору сприятиме сталому економічному розвитку України, забезпеченню продовольчої безпеки та інтеграції країни у глобальні економічні процеси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Agricultural Trade and Policy Review. Ukraine's Dairy Industry in the Context of Global Trade Relations. Брюссель: ATPR, 2023.
2. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Milk Production and Trade Trends: Ukraine and Global Markets. Рим: FAO, 2023.
3. Gulfood. Глобальні тренди у виробництві та споживанні молочної продукції. Дубай: Gulfood, 2023.
4. International Dairy Federation (IDF). Global Dairy Market Trends: Challenges and Opportunities for Ukraine. Брюссель: IDF, 2022.
5. USAID. Стратегічні напрямки розвитку молочної промисловості України. Київ: USAID, 2022.
6. Будзак В., Будзак О. Експортний потенціал молочної галузі України. *The international scientific-practical journal "Commodities and markets"*. 2023. Т. 46, № 2. С. 45–55. DOI: [https://doi.org/10.31617/2.2023\(46\)04](https://doi.org/10.31617/2.2023(46)04) (дата звернення: 05.03.2025).
7. Вітчизняні виробники молока. Проблеми та перспективи молочного бізнесу в Україні. Київ: Українська асоціація виробників молока, 2023.
8. Глобальна програма розвитку молочного сектору (Global Dairy Platform). Україна на міжнародному ринку молочної продукції. Чикаго: GDP, 2023.
9. Головне управління Державної податкової служби України. Податкові стимули для аграрного сектору України. Київ: ДПС, 2023.
10. Державна служба статистики України. Сільське господарство України: статистичний збірник. Київ: Держстат України, 2023.
11. Державне агентство з розвитку експорту України. Підтримка експортних можливостей української молочної продукції. Київ: ДАРЕУ, 2023.
12. Державний фонд підтримки фермерських господарств. Державна фінансова підтримка молочних кооперативів. Київ: ДФПФГ, 2023.
13. Європейський банк реконструкції та розвитку. Інвестиції у молочну промисловість України: тенденції та перспективи. Лондон: ЄБРР, 2022.
14. Михайленко О.В. Молочна промисловість України: аналіз стану та перспективи розвитку. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 65. С. 197–200 DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct65-33> (дата звернення: 05.03.2025).
15. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Програми державної підтримки молочної галузі: офіційний звіт. Київ: Мінагрополітики, 2023.
16. Молочний експорт – потужна підтримка молочної галузі – Infagro(UA). Infagro(UA). URL: <https://infagro.com.ua/ua/2023/03/28/molochnyi-eksport-potuzhna-pidtrimka-molochnoyi-galuzi/> (дата звернення: 05.03.2025).
17. Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки». Стан та перспективи розвитку молочного сектору в Україні. Київ: ННЦ ІАЕ, 2023.
18. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Державна політика підтримки сільського господарства: міжнародний досвід. Париж: OECD Publishing, 2022.
19. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24.06.2004 № 1877-IV : станом на 1 січ. 2023 р.
20. Програма розвитку ООН (UNDP). Зелений розвиток сільського господарства та його вплив на молочну галузь України. Нью-Йорк: UNDP, 2023.
21. Світовий банк. Аналіз підтримки аграрного сектору України: виклики та можливості. Вашингтон: The World Bank, 2023.
22. Сенишин О. С., Дзюбенко. Н. О. Перспективи розвитку молочної галузі в Україні. Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2013. Т. 18, № 1. С. 189–197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vopn_econ_2013_18_1_25 (дата звернення: 05.03.2025).
23. Тулуш Л.Д., Радченко О.Д. Стан та перспективи державної підтримки молочної галузі. Облік і фінанси АПК. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/stan-ta-perspektivi-derzhavnoi-pidtrimki-molochnoi-galuzi.html> (дата звернення: 05.03.2025).
24. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Вимоги до експорту аграрної продукції в країни Європейського Союзу. Офіційний текст угоди, 2014.
25. Український клуб аграрного бізнесу (УКАБ). Розвиток молочної промисловості: сучасні виклики та можливості. Київ: УКАБ, 2023.
26. Фенц У.О. Ринок молочної продукції України: тип, структура, сучасний стан та перспективи розвитку : курсова робота. Тернопіль, 2017. 20 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/21641> (дата звернення: 05.03.2025).

REFERENCES

1. Agricultural Trade and Policy Review (2023). Ukraines Dairy Industry in the Context of Global Trade Relations. Briussel: ATPR.
2. Food and Agriculture Organization of the United Nations (2023). Milk Production and Trade Trends: Ukraine and Global Markets. Rym: FAO.
3. Gulfood (2023). Hlobalni trendy u vyrobnytstvi ta spozhyvanni molochnoi produktsii [Global trends in the production and consumption of dairy products]. Dubai: Gulfood [in Ukrainian].

4. International Dairy Federation (2022). Global Dairy Market Trends: Challenges and Opportunities for Ukraine. Brussels: IDF.
5. USAID (2022). Stratehichni napriamky rozvytku molochnoi promyslovosti Ukrainy [Strategic directions of development of the dairy industry in Ukraine]. Kyiv: USAID [in Ukrainian].
6. Budziak V., Budziak O. (2023) Eksportnyi potentsial molochnoi haluzi Ukrainy [Export potential of the Ukrainian dairy industry]. *The international scientific-practical journal "Commodities and markets"*. T. 46, № 2. S. 45–55. DOI: [https://doi.org/10.31617/2.2023\(46\)04](https://doi.org/10.31617/2.2023(46)04) (accessed: 05.03.2025) [in Ukrainian].
7. Vitchyzniani vyrobnyky moloka (2023). Problemy ta perspektyvy molochnoho biznesu v Ukraini [Problems and prospects of dairy business in Ukraine]. Kyiv: Ukrainska asotsiatsiia vyrobnykiv moloka [in Ukrainian].
8. Hlobalna prohrama rozvytku molochnoho sektoru (2023) (Global Dairy Platform). Ukraina na mizhnarodnomu rynku molochnoi produktsii [Ukraine in the international dairy market]. Chykhah: GDP [in Ukrainian].
9. Holovne upravlinnia Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy (2023). Podatkovi stymuly dlia aharnoho sektoru Ukrainy [Tax incentives for the agricultural sector of Ukraine]. Kyiv: DPS [in Ukrainian].
10. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2023). Silske hospodarstvo Ukrainy: statystychnyi zbirnyk [Agriculture of Ukraine: a statistical collection]. Kyiv: Derzhstat Ukrainy [in Ukrainian].
11. Derzhavne ahentstvo z rozvytku eksportu Ukrainy (2023). Pidtrymka eksportnykh mozhlyvostei ukrainskoi molochnoi produktsii [Supporting export opportunities for Ukrainian dairy products]. Kyiv: DAREU [in Ukrainian].
12. Derzhavnyi fond pidtrymky fermerskykh hospodarstv (2023). Derzhavna finansova pidtrymka molochnykh kooperatyviv [State financial support for dairy cooperatives]. Kyiv: DFPFH [in Ukrainian].
13. Ievropeiskyi bank rekonstruktsii ta rozvytku (2022). Investysii u molochnu promyslovist Ukrainy: tendentsii ta perspektyvy [Investments in the Ukrainian dairy industry: trends and prospects]. London: YeBRR [in Ukrainian].
14. Mykhailenko O.V. (2022) Molochna promyslovost ukrainy: analiz stanu ta perspektyvy rozvytku [Dairy industry of Ukraine: analysis of the state and development prospects]. *Infrastruktura rynku*. № 65. S. 197–200. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct65-33> (accessed: 05.03.2025) [in Ukrainian].
15. Ministerstvo aharnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy (2023). Prohramy derzhavnoi pidtrymky molochnoi haluzi: ofitsiyni zvit [State support programmes for the dairy industry: official report]. Kyiv: Minahropolityky [in Ukrainian].
16. Molochnyi eksport – potuzhna pidtrymka molochnoi haluzi [Dairy exports are a powerful support for the dairy industry] – Infagro(UA). Infagro(UA). URL: <https://infagro.com.ua/ua/2023/03/28/molochniy-eksport-potuzhna-pidtrimka-molochnoyi-galuzi/> (accessed: 05.03.2025) [in Ukrainian].
17. Natsionalnyi naukovyi tsentr «Instytut aharnoi ekonomiky» (2023). Stan ta perspektyvy rozvytku molochnoho sektoru v Ukraini [Current state and prospects of the dairy sector in Ukraine]. Kyiv: NNTs IAE [in Ukrainian].
18. Orhanizatsiia ekonomichnoho spivrobitnytstva ta rozvytku (2022) (OESR). Derzhavna polityka pidtrymky silskoho hospodarstva: mizhnarodnyi dosvid [State policy to support agriculture: international experience]. Paryzh: OECD Publishing [in Ukrainian].
19. Pro derzhavnu pidtrymku silskoho hospodarstva Ukrainy [On state support for Ukrainian agriculture]: Zakon Ukrainy vid 24.06.2004 № 1877-IV : stanom na 1 sich. 2023 r. [in Ukrainian].
20. Prohrama rozvytku OON (2023). Zeleni rozvytok silskoho hospodarstva ta yoho vplyv na molochnu haluz Ukrainy [Green agricultural development and its impact on the dairy industry in Ukraine]. Niu-York: UNDP [in Ukrainian].
21. Svitovyi bank (2023). Analiz pidtrymky aharnoho sektoru Ukrainy: vyklyky ta mozhlyvosti [Analysis of support for the Ukrainian agricultural sector: challenges and opportunities]. Vashynhton: The World Bank [in Ukrainian].
22. Senyshyn O. S., Dziubenko. N. O. (2013) Perspektyvy rozvytku molochnoi haluzi v Ukraini [Prospects for the development of the dairy industry in Ukraine]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomika*. T. 18, № 1. S. 189–197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2013_18_1_25 (accessed: 05.03.2025) [in Ukrainian].
23. Tulush L.D., Radchenko O.D. Stan ta perspektyvy derzhavnoi pidtrymky molochnoi haluzi [Status and prospects of state support for the dairy industry]. *Oblik i finansy APK*. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/stan-ta-perspektivi-derzhavnoi-pidtrimki-molochnoi-galuzi.html> (accessed: 05.03.2025) [in Ukrainian].
24. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta YeS (2014). Vymohy do eksportu aharnoi produktsii v krainy Yevropeiskoho Soiuzu [Requirements for the export of agricultural products to the European Union]. Ofitsiyni tekst uhody [in Ukrainian].
25. Ukrainskyi klub aharnoho biznesu (2023). Rozvytok molochnoi promyslovosti: suchasni vyklyky ta mozhlyvosti [Development of the dairy industry: current challenges and opportunities]. Kyiv: UKAB. [in Ukrainian].
26. Fents U.O. (2017) Rynok molochnoi produktsii Ukrainy: typ, struktura, suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Ukrainian dairy market: type, structure, current state and development prospects] : kursova robota. Ternopil, 2017. 20 s. URL: <http://dspace.mneu.edu.ua/handle/316497/21641> (accessed: 05.03.2025) [in Ukrainian].

Anton Koss, Research Center for Industrial Problems of Development of the National Academy of Sciences of Ukraine. **The role of state support in the development of the dairy industry.**

Annotation. The dairy industry is an important component of Ukraine's agricultural sector, playing a significant role in ensuring food security, rural development and building the country's export potential. However, in the context of globalization, growing competition and geopolitical challenges, the sector faces a number of challenges. These include high production costs, the need to adapt to international standards, limited access to finance, and unstable market conditions, which require urgent measures to improve the situation. **The purpose of the study** is to examine the role of state support as a key factor in the development of the dairy industry, which contributes to modernization, product quality and export opportunities. The study also aims to identify the most effective support mechanisms that can be implemented to improve the competitiveness of Ukrainian producers in the international market. **The research methodology** includes an analysis of the main instruments of state regulation, such as financial subsidies, tax incentives, compensation for certification costs, grant programs for technological upgrades, export support, and development of logistics infrastructure. Statistical data, analytical materials, and results of surveys of entrepreneurs are used to provide a comprehensive view of the situation in the industry. **The results of the study** show that effective government policy can significantly affect the stability and growth of the dairy sector. The article also analyzes the mechanisms of state support and their impact on the competitiveness of Ukrainian dairy products. It is found that insufficient integration into international markets and lack of innovative approaches are serious obstacles to the development of the industry. **The practical significance of the study results** lies in recommendations for optimizing state policy, increasing investment in enterprise modernization, expanding support programs for small and medium-sized producers, and strengthening the export strategy. Proposed measures may include the creation of information platforms for the exchange of experience, attraction of foreign investment, and the formation of partnerships between the state and the private sector. These recommendations can be useful for government agencies, agricultural associations, dairy enterprises, and investors, contributing to the sustainable development of this important sector and increasing its competitiveness on the global stage.

Keywords: dairy industry, government support, financial aid, international standards, export, competitiveness, investment, modernization.